

Voorblad casus

Examenvak en niveau	Nederlands
Naam kandidaat	
Examenummer	
Datum	
Aanvangstijd examen	
Titel casus	

Neem deze casus straks mee naar het examen.

Instructie

Bestudeer bijgevoegd gedicht.

Je mag op deze voorbereidingsopdracht aantekeningen maken.

Je mag een woordenboek gebruiken.

Je kunt ter voorbereiding op het examen:

- nagaan of je vormkenmerken kunt ontdekken (rijm, metrum, enjambement, dichtsoort, strofepbouw, beeldspraak, stijlfiguren);
- de inhoud samenvatten.

Veel succes.

Oefengedicht Nederlandse taal havo/vwo

DUURZAAM MATERIAAL

Ik zou me wel willen ontworstelen
aan het stof, de geur van de kattenbak
en de invloed van het hondeweer
op mijn humeur, het gezeur van het kind
5 om haar flesje.

Ik zou wel iets willen schrijven
dat na decennia nog eetbaar is, zoals-
het blik spinazie in de tent van Scott¹, iets
dat niet direct verrot, woorden,
10 als dood, god, adem, liefde –

Maar de dood ken ik niet, god
behoort niet tot mijn kennissenkring en
mijn adem versnelt als ik liefde bedrijf,
iets wat ik ook niet beschrijf maar liever
15 met jou wil beleven.

Ik zou me wel op een hoger niveau
willen begeven, in de wolken b.v. of
op zolder, waar de was hangt en de geur
van vergeten leven, de geur van stof, en waar
20 een vrolijke zon door het dakraam of op de pannen een triestige regen
met mijn verheven plannen de krakende vloer aanvegen.

Hans Vlek (geb.1947)

¹ Sir Robert Falcon Scott (1868-1912) was een Brits marineofficier en ontdekkingsreiziger, beroemd geworden als leider van twee expedities naar Antarctica. Tijdens zijn tweede expeditie kwam hij samen met zijn metgezellen om het leven op de terugtocht van de Zuidpool, die hij bereikt had op 17 januari 1912.

Voorbeeldvragen

Alle antwoorden moeten gemotiveerd kunnen worden. U kunt ook andere vragen dan onderstaande krijgen.

Vorm

1. Benoem de strofe-indeling.
2. Welk metrisch verschijnsel komt bij herhaling voor in dit gedicht?
3. Waar vindt u in het gedicht eindrijm?
4. Welke vorm van rijm herkent u daar?
5. Welke vormen van rijm herkent u in de eerste strofe?
6. Welke stijlfiguur herkent u aan het begin van de eerste, tweede en vierde strofe?
7. Welke stijlfiguur herhaalt zich in de rest van de eerste en van de tweede strofe?
8. De dichter gebruikt beelden en begrippen uit de alledaagse werkelijkheid. Dat is bijna onpoëtisch. Welke uitdrukking in het gedicht is eigenlijk echt heel erg ondichterlijk?

Inhoud

1. Op welke beeldspraak is de tweede strofe gestoeld? Leg de beeldspraak ook uit.
2. Welke vorm van beeldspraak herkent u in r. 20 (tweemaal)?
3. In de tweede en derde strofe werkt de dichter toe naar een climax. Welk begrip is daarbij het belangrijkste?
4. Geef de inhoud weer van de derde strofe.
5. In het begin van de vierde strofe brengt de dichter met behulp van een stijlfiguur een verrassende wending aan. Leg dat uit.
6. Wat wordt bedoeld met 'de geur van vergeten leven' (r. 18 → r. 19)?
7. Verklaar de titel.
8. Wat is het thema van het gedicht?

Op de volgende pagina's staan voorbeelden van goede antwoorden.

Voorbeelden van goede antwoorden

Er zijn soms ook andere antwoorden mogelijk.

Vorm

- 1. Benoem de strofe-indeling.**
Driemaal een quintet, eenmaal een sextet.
- 2. Welk metrisch verschijnsel komt bij herhaling voor in dit gedicht?**
Enjambement. Bijna alle zinnen lopen door aan het einde van de versregel, bijv. r.1 → r.2; r.2 → r.3; r.3 → r.4; r.4 → r.5. Het is een ademstroom tot de punt in regel 5. In de volgende strofen herhaalt zich dat procedé.
- 3. Waar vindt u in het gedicht eindrijm?**
Eigenlijk alleen in regel 20: 'regen' en in regel 21: 'aanvegen '.
- 4. Welke vorm van rijm herkent u daar?**
Vrouwelijk eindrijm.
- 5. Welke vormen van rijm herkent u in de eerste strofe?**
Middenrijm 'geur' (r.2) en 'humeur' (r.4), binnenrijm 'humeur' (r.4) en 'gezeur' (r.4).
- 6. Welke stijlfiguur herkent u aan het begin van de eerste, tweede en vierde strofe?**
Parallellisme.
- 7. Welke stijlfiguur herhaalt zich in de rest van de eerste en van de tweede strofe?**
Enumeratio (opsomming); in de eerste strofe een met verbindingswoorden en in de tweede een met verbindingswoorden.
- 8. De dichter gebruikt beelden en begrippen uit de alledaagse werkelijkheid. Dat is bijna onpoëtisch. Welke uitdrukking in het gedicht is eigenlijk echt heel erg ondichterlijk?**
De uitdrukking 'b.v.' (r.17). Afkortingen zijn niet echt dichterlijk.

Inhoud

- 1. Op welke beeldspraak is de tweede strofe gestoeld? Leg de beeldspraak ook uit.**
De vergelijking met 'als' (twee keer). De dichter is op zoek naar woorden met eeuwigheidswaarde, "diepvriesbegrippen".
- 2. Welke vorm van beeldspraak herkent u in r. 20 (tweemaal)?**
Personificatie: 'vrolijke zon' en 'triestige regen'.
- 3. In de tweede en derde strofe werkt de dichter toe naar een climax. Welk begrip is daarbij het belangrijkste?**
De liefde.
- 4. Geef de inhoud weer van de derde strofe.**

Hier is sprake van een antithese (tegenstelling): de dichter blijkt niet in staat om in zijn gedicht om te gaan met verheven begrippen.

5. In het begin van de vierde strofe brengt de dichter met behulp van een stijlfiguur een verrassende wending aan. Leg dat uit.

Hij gebruikt een anticlimax: van het verhevene keert hij weer terug naar het alledaagse.

6. Wat wordt bedoeld met 'de geur van vergeten leven' (r. 18 → r. 19)?

Op zolder vind je alleen muffe zaken, bewaard uit een ver verleden.

7. Verklaar de titel.

Duurzaam materiaal staat voor de taal, het weerbarstige materiaal van de dichter wijst op 'schrijven' (r. 6).

8. Wat is het thema van het gedicht?

De dichter tekent zijn worsteling met de materie. Het dichten lijkt tot mislukken gedoemd. Hij wil de alledaagse werkelijkheid ontstijgen en verruilen voor het hogere, maar helaas, hij komt niet verder dan de zolder. Het thema is dus eigenlijk het dichtproces zelf.